

Brandsäkerhet

Alla lokaler ska utrymmas innan kritiska förhållanden inträffar vid brand eller hotsituationer. Med kritiska förhållanden menas, risk för människors liv och hälsa. Vid en brand ska alla omgående inleda utrymning via markerade säkra vägar ut till tryggheten.

Brand och risker

I en fullt utvecklad brands närhet ligger en av de allvarligaste riskerna i brandröken, som kan vara dödligt giftig att inandas. Även mindre mängder brandrök som inandats kan om du har otur skada luftrör och lungor. Vet man med sig att man inandats brandrök som gett andnöd eller sotig hosta eller gett liknande symptom ska man snarast ta sig till sjukhus för kontroll.

***Brandrök söver, kväver och kan i värsta fall döda människor.
Chansa aldrig med brandröken!***

Närliggande byggnader

En brand som inträffat i en närliggande lokal eller byggnad kan utgöra ett hot mot dig om branden får spridning. I laborativa hus har man ofta brandfarliga ämnen och explosiva gaser i sin verksamhet. En fullt utvecklad brand i ett lab utgör en påtaglig risk inte bara för de närmaste lokalerna eller våningsplanen utan utgör också en betydande säkerhetsrisk för intilliggande huskroppar.

Utrymning

Utrym utan dröjsmål när brandlarmet ljuder eller när risk för liv eller hälsa föreligger eller när order om utrymning ges av polis, räddningstjänst eller er utrymningsledare.

I brandens närhet blir de första 3-4 minutrarna efter att branden startat ofta den tid man maximalt har på sig för att inleda utrymning och lyckligt ta sig ut till säkerheten på återsamlingsplatsen.

Bränder får oftast ett från brandstart starkt accelererat förlopp om det finns fri tillgång till syre som "göder" branden. Övertändning där temperaturen når 800 grader kan i värsta fall nås redan efter 4-5 minuter.

Slösa inte bort dyrbar tid genom att fråga runt vad som händer när larmet ljuder, utrym i stället genast och informera er om orsaken till brandlarmet först när du befinner dig i säkerhet i det fria. Utrymningsledaren med sin tydligt lysande gul-gröna väst är den som sköter information och samordning för er som utrymt.

Utrymningsvägar

En byggnad ska normalt ha minst två av varandra oberoende utrymningsvägar, vilket innebär att belysta gröna hänvisningsskyltar med "springande figur" pekar mot de säkra vägarna ut. De två alternativa utrymningsvägarna får inte löpa samman på väg ut till säker miljö.

Möter man den giftiga röken på väg ut via sitt närmaste utrymningstrapphus vänder man om och provar den alternativa utrymningsvägen.

En tillfälligt säker miljö kan vara en annan brandcell än den där branden rasar, men detta förutsätter att man vet var brandcellsgränser finns och att avgränsande partier verkligen håller måttet avseende täthet och funktion.

Det är med andra ord säkrast att fullfölja utrymningen hela vägen ut till det fria.

Återsamlingsplats

Vid fullbordad utrymning ska samtliga personer som befunnit sig i huset där det brinner ha samlats på en förutbestämd återsamlingsplats.

Den plats dit du ska gå är markerad på utrymningsplaner som finns uppsatta på vägg där du arbetar eller tillfälligt befinner dig.

Lär man rutinen att informera sig om var de säkra vägarna ut finns samt att man hittar och läser utrymningsplanen där man befinner sig alldeles oavsett om det gäller den normala arbetsplatsen eller lokalen där man tillfälligt befinner sig så har man skaffat den mentala förberedelsen som kanske ska rädda ditt och andras liv när den katastrofala händelsen är ett faktum.

Informera dig om brandsäkerheten INNAN olyckan kanske drabbar dig!

Larm

I de flesta s.k. allmänna ytorna på universitetet finns någon form av brandlarmsystem som fastighetsägare sköter om både service och larmkontroll på.

I institutioners och avdelningars hyrda lokalytor brukar det också finnas ett kompletterande utrymningslarm som lokalt indikerar brand och påkallar utrymning. Dessa lokala utrymningslarm är köpta av institutioner själva. Är de lokala utrymningslarmen integrerade i Sektionen för Säkerhets larmcentral kommer områdesväktaren att göra en prioriterad uttryckning för åtgärd när brand indikerats.

Brandlarm som är direktkopplade till sos alarm och vidare till räddningstjänsten finns för Aula Magna, Biblioteket och i laborativa hus plus ytterligare några få miljöer.

***Eftersom inte alla larm som varnar för brand är kopplade direkt till brandförsvaret är din insats att ringa dem när du upptäcker en öppen låga eller en rökutveckling viktig.
Larmnummer är SoS alarm 112.***

Om branden blir verklighet

Rädda

Rädda först dem som är i akut fara, personer som inte kan ta vara på sig själva, de som behöver hjälp, skadade, chockade eller personer i panik.

Forskning visar att ungefär en tredjedel av människor som hamnar i en akut situation förmår att handla rationellt klokt trots kaos.

En tredjedel kan med lite hjälp, en bestämd "push framåt i utrymningens riktning" komma igång med utrymningen och fungera tillräckligt rationellt för att komma bort från faran.

Den sista tredjedelen av av drabbade människor behöver lugnas och lotsas ut av en mer stresstålig kollega för att klara situationen. De kan inte självmant rädda sig ut till säkerheten.

Det är också naturligt att arbetskollegor till funktionshindrade gemensamt pratar om och har en förberedelse för hur man ska hjälpa den som har svårt att självmant säkert ta sig ut vid brand.

Larma

Larma alltid brandkår, polis eller annan nödhjälp via SOS Alarm vid nödsituationer.

Telefonnumret dit är: 112.

Tala om vad som har hänt.

Tala om från vilket telefonnummer DU ringer från.

Tala om från vilken adress du ringer från.

Svara på larmoperatörens frågor.

Varna

Varna personer i din omgivning. Ropa att det brinner.

Motivera fler personer omkring dig till att avsöka lokaler om det inte sätter er egen säkerhet i fara.

Toaletter och bullriga lokaler är exempel på utrymmen där man kanske inte uppmärksammat brand- eller utrymningslarmet.

Följ utrymningsledarens instruktioner.

Släck

Vid mindre incidenter och där man kan se att det är en mycket begränsad brand kan man agera om man bedömer det som säkert för den egna personen.

Släck branden med de handbrandsläckare som finns i lokalen.

Placeringen av brandsläckare är alltid utmärkt med en röd tydlig skylt på vägg eller i taket.

När brandsläckaren brukas är det bra om ni är två personer om detta.

En sköter släckaren och den andre håller koll på säkerheten så att släckningsförsöket avbryts i tid innan den farliga röken söver.

OBS. När röken lägger sig i taket ska ni lämna platsen omedelbart och utrymma. En generell hållpunkt för när situationen börjar bli farlig för dig är när avståndet mellan golvet och rökgaslagrets understa kant i takregionen är 180 cm. Tänk på att brandens intensitet kan accelerera våldsamt efter de inledande tre minuterna efter brandens startförlopp. Det gäller alltså att avbryta släckförsöket i tid.

Hissar

Du får ALDRIG använda hiss vid utrymning av en byggnad, den kan stanna som en följd av branden.

Åtgärder på återsamlingsplatsen

Återsamla

Återsamla i det fria i grupper per våningsplan om det är möjligt.

Kontrollera

Gruppen kontrollerar gemensamt om någon saknas.

Detta är naturligtvis svårt eftersom man inte alltid vet exakt vilka befann sig i lokalerna när branden startade.

Det äger dock sitt värde att försöka minnas och informera räddningspersonalen om någon man sett i lokalerna när branden startade nu saknas på återsamlingsplatsen.

Rapportera

Rapportera till Räddningstjänsten eller polis om saknade personer som kan misstänkas vara kvar i byggnaden.

Stanna

Stanna på återsamlingsplatsen tills order om annat ges från behörig person. Behörig person kan till exempel vara Polis, Räddningstjänst eller den som äger och kontrollerar brandlarmssystemet (fastighetsägare).

Är det vinter och kallt eller på annat sätt otjänligt att vistas på återsamlingsplatsen kan man om polis eller räddningsledaren meddelar detta i samlad grupp få gå till en angränsande säker lokal. Gruppen ska fortfarande hålla samman tills besked om att faran är över ges.

Brandkårens räddningsledare bär alltid gul skyddshjälm och har en jacka märkt Räddningsledare.

Innan det händer

Du har alltid ett eget ansvar att informera dig om brandsäkerheten där du arbetar eller vistas, innan något händer.

* Orientera dig i hela byggnaden där du arbetar eller studerar.

* Studera utrymningsplanen, läs texten.

- * Memorera larmnumret till räddningstjänsten **112**.
- * Provgå utrymningsvägarna ut ur byggnaden.
- * Finns det hinder i utrymningsvägen tas detta bort.
- * Studera dörrar mot trapphusen, de skall gå att öppna utan nyckel eller annat verktyg. Är dörren uppställd med träkil eller något annat som hindrar dörren att vara stängd....ta bort hindret.
- * Läs på brandsläckaren vad för material den kan släcka. Förvissa dig om hur du kan använda släckaren. Dra inte ur säkerhetssprinten förrän du skall använda släckaren.
- * Diskutera med andra om brand, släckning, brandrisker och annat relaterat.

Typer av brandsläckare i lokalerna

Skumsläckare används i första hand till att släcka brand i papper, tyg, trä och olja.

Fungerar på mindre elapparater upp till 1000 volt om kastlängden hålls längre än 1 1/2 meter när du sprutar på det som brinner.

Pulversläckare släcker alla typer av bränder. Den släckare som är effektivast i förhållande till mängden släckmedel. Nackdelen är att den smutsar ner förfärligt. Sanering krävs av pulvret när släckaren brukats i en lokal.

Denna släckartyp kan vara valet på lab med dyrbar utrustning eller viktig forskning som åtgärden först när släckförsöket misslyckats med en kolsyresläckare eller om branden är akut explosionsartad.

Kolsyresläckare används för brand i olja samt brand i el-utrustning. Eftersom den effektiva släcktiden per normalstor släckare inte är längre ca 15-20 sekunder är den lämpligast för serverrum och i lab.

OBS-- Gå nära branden då kastlängden för kolsyran är mindre än 1 meter.

Om du beslutar dig för att använda brandsläckaren:

- * Lyft ner brandsläckaren från hållaren.
- * Bär fram den till branden.
- * Ställ den på golvet, inta själv låg ställning. Släckaren skall vara i upprätt ställning.
- * Dra ur säkerhetssprinten och rikta slangen mot brandhärden.
- * Tryck ner utlösningshandtaget.
- * För släckstrålen sakta fram och tillbaka över brandhärden. Brandhärden befinner sig vid basen av lågorna. Att spruta släckmedlet över lågan släcker inte branden.

När brandslang i rulle på väggen brukas:

Observera att detta släckdon huvudsakligen är avsett för ansvariga hos fastighetsägaren eller räddningstjänsten men kan brukas även av oss i personalen med förstånd, när brandsläckaren på väggen inte räcker till. Det är dock inte meningen att vi skall agera brandmän och därmed utsätta oss för livsfara i stället för att säkert utrymma lokalerna.

Risken för onödigt omfattande vattenskador finns också.

- * Förvissa dig om hur den används.
- * Öppna luckan för brandposten. Är den plomberad...bryt denna.
- * Innanför luckan finns en kran/handtag som antingen är blå/blått eller röd/rött, detta är huvudkranen.
- * Två typer av don finns när man skall släppa på vattnet. Ett rött vred/ratt eller ett rött/blått handtag.
- * Brandslangen fungerar som en vanlig vattenslang med spridarmunstycke.
- * Glöm inte att vrida av huvudkranen när släckningen är avslutad.
- * Obs...börja alltid med att dra ut slangen från rullen innan vattnet släpps på. Vattenfylld blir den svår att manövrera/dra med sig.

Har du frågor kring brand- eller personsäkerhet kan du maila våra specialister på området.

Mikael Härlin, 08-16 21 01 mikael.harlin@su.se,

Mats Hansson 08-16 22 51 mats.hansson@su.se (laborativa miljöer).